

LUNDS
UNIVERSITET

Den stigmatiserade mannen

**En kvalitativ studie om några mäns erfarenheter av att vara våldsutsatt av en
kvinna i nära relation**

Emilia Eriksson & Ibithaaj Shakeel

Kandidatuppsats (SOPB63)

HT 2023

Handledare: Henriette Frees Esholdt

Abstract

Authors: Emilia Eriksson & Ibtihaaj Shakeel

Title: The Stigmatised Man - A qualitative investigation of men's experience of being the victim of domestic violence by a female perpetrator.

Supervisor: Henriette Frees Edholdt

Assessor: Hans Knutagård

The purpose of this study was to investigate men's experiences of being subjected to domestic violence by their female partner, identify the consequences of this violence, and analyse barriers to seeking help or leaving the relationship. The goal is to understand the nature of the violence and its impact on the men involved. Two theories have been used to analyse the results: Goffman's theory about stigmatisation and shame as well as the normalisation process in the context of domestic violence. The documents were chosen by a target-driven selection where all men had in common that they had published information about their experiences regarding being victims of domestic violence by their female partner. Some representatives published an autobiography and one attended an interview on a TV-show. We have been able to answer our questions with the help of document analysis. The material from the documents were read or listened to, coded and themed in order to be analysed through a thematic analysis. Our results show that these men found it very physically and mentally draining to endure violence on a daily basis, that includes living in constant fear, isolation and always pleasing their partners wishes. The consequences of the daily abuse lead these men to become substance abusers, have suicidal thoughts and serious mental health issues, it was also common to mistrust their own judgment. The main reason these men did not leave or reach out for help at first was because of the societal shame and guilt, the stigmatisation of being a male victim, having children with their perpetrator or simply because they got used to the violence due to the normalisation process. Future studies could focus on how to destigmatize being a male victim of domestic abuse along with navigating the motive and mindset of the female perpetrator.

Keyword: Domestic violence, male victims, normalisation process in the context of domestic violence, stigmatisation, shame.

Nyckelord: Våld i nära relationer, våldsutsatta män, normaliseringsprocessen, stigmatisering, skam.

Förord

Vi vill rikta ett tack till de män som valt att dela med sig av sina upplevelser och erfarenheter av stark karaktär som i sin tur har kunnat bidra med material till denna studie. Vi vill också rikta ett stort tack till vår handledare Henriette som bidragit med vägledning och varit en stor stöttning till oss under hela studien.

Emilia Eriksson & Ibtihaaj Shakeel

Lunds universitet 2024

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.2 Syfte & frågeställningar.....	5
1.3 Begreppsdefinition.....	6
1.4 Arbetsfördelning.....	7
2. Tidigare forskning.....	8
2.1 Införandet av könsneutrala insatser.....	8
2.2 Erkännandet av mannen som våldsutsatt.....	9
2.3 Människors uppfattning av våldsutsatta män.....	10
2.4 Våld föder våld.....	11
2.5 Sammanfattning av tidigare forskning.....	12
3. Teori.....	13
3.1 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt: Fenomenologi.....	13
3.2 Normaliseringsprocessen.....	14
3.3 Goffmans teori om stigmatisering samt skam.....	15
3.4 Maskulinitetsteorin.....	16
4. Metod.....	19
4.1 Val av metod: dokumentanalys.....	19
4.2 Urval och presentation av empiriskt material.....	20
4.2.1 Tabell 1. Lista på självbiografier.....	21
4.2.2 Tabell 2. Lista på dokumentärer.....	21
4.2.3 Introduktion av ovanstående material.....	21
4.3 Analysstrategi.....	23
4.4 Metodens tillförlitlighet.....	23
4.5 Forskningsetiska överväganden.....	24
5. Resultat.....	26
5.1 Vad var männens upplevelser av att leva i en relation där de blev våldsutsatta av en kvinnlig partner?.....	26
5.1.1 Relationen under våldet.....	26
5.1.2 Processen ut ur relationen.....	29
5.2 Vilka blev följande konsekvenser av att leva i relationen?.....	32
5.3 Vilka faktorer bidrog till att männen inte söker hjälp eller lämnar sin relation på egen hand?.....	33
6. Slutdiskussion.....	37
6.1 Resultatet.....	37
6.2 Reflektion kring metod.....	38
6.3 Relevans för socialt arbete.....	38
6.4 Hur denna studie bidrar till kunskapsluckan.....	39
6.5 Framtida forskning.....	39
Referenslista.....	40

1. Inledning

Våld i nära relationer är en global utmaning som påverkar människor oavsett deras socioekonomiska status, kulturella bakgrund, religion, sexuell läggning, funktionsvariation eller kön. Trots att fysiskt våld är den mest uppenbara formen av övergrepp, existerar även andra former våld. Dessa kan uttryckas genom ekonomiskt, psykiskt, sexuellt och försummande våld (Kunskapsguiden, 2022). Diskussionen kring våldet i nära relationer är dynamisk och anpassar sig i enlighet med förändringar i samhällets övergripande diskurser (Eveliina Sinisalo & Hällen, Linn Moser, 2018, s.15). För närvarande dominerar en diskurs som främst fokuserar på mäns våld mot kvinnor, vilket representerar ett heterosexuellt perspektiv och betraktas som den mest framträdande och uppmärksammade formen av våld. Detta betonas av det faktum att fler kvinnor rapporterar övergrepp, samtidigt som det finns ett betydande mörkertal bland män som inte anmäler.

Under 2022 fick polisen 36 019 anmälningar där ärendet gällde misshandel där den utsatta var bekant med gärningspersonen. Under år 2022 var majoriteten (80%) av anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor utförda av en person som var bekant med offret. Denna höga andel indikerar att de angripna kvinnorna i de flesta fall hade en relation eller bekantskap med förbrytaren. Å andra sidan, när det gäller misshandel av män, var det lägre, med 42% av fallen där gärningspersonen var en bekant (Brottsförebygganderådet, 2023).

Det råder en stor kunskapslucka gällande kvinnors våld mot män, detta uppmärksammades vid inläsning kring tidigare forskning. Det förekommer information om våld mot män utfört av kvinnor men det är väldigt sällan någon studie fokuserar på det, vanligtvis är det en liten rubrik eller avsnitt i forskning som riktar sig mot män som våldsutsatt. En möjlig faktor som bidrar till denna kunskapsbrist är den övervägande fokuseringen på kvinnors utsatthet. Medan det är av yttersta vikt att adressera och bekämpa våld mot kvinnor, kan överdriven inriktning på detta område bidra till att förminska eller ignorera mäns erfarenheter av våld.

På NCK's hemsida (Nationellt centrum för kvinnofrid) beskrivs olika typer av våld och vilka lagstiftningar som aktualiseras när våld utövas mot partners i relationer. Enligt Brottsbalken (1962:700), går det att skydda våldsutsatta. Denna lag syftar till att förebygga och förhindra våld i nära relationer samt att skydda offren. Den ger möjlighet till besöksförbud samt andra skyddsåtgärder och det är polisen med socialtjänsten som har ansvar för att vidta åtgärder enligt denna lag. Under de senaste åren har lagstiftningen utvecklats i form av att

sexualbrottslagstiftningen gjorts könsneutral och utvidgats så att flera kränkande handlingar omfattas av våldtäktsbrottet (NCK, 2023).

Kunskapsbristen kring våld mot män av kvinnor är ett invecklat undersökningsområde och en ofta förbisedd aspekt i diskussionen om våld i nära relationer. Trots en ökad medvetenhet och erkännande av våld som drabbar kvinnor, kvarstår en bristande förståelse och uppmärksamhet när det gäller våld riktat mot män. Mannens utsatthet för våld i nära relationer är en relativt förbisedd och stigmatiserad fråga, vilket kan leda till att de drabbade inte söker eller erhåller den nödvändiga hjälpen. Socialt arbete spelar en avgörande roll i att skapa en trygg och stödjande miljö för dessa män samtidigt som det behöver anpassas för att bemöta de specifika utmaningar och fördomar som kan uppstå inom en viss diskurs. Inom det sociala arbetets profession förekommer en bred klientgrupp, socialarbetare har i större utsträckning arbetat med kvinnor och barn som utsätts för våld. I många av dessa situationer är det vanligtvis en manlig förövare eller partner. Men detta innebär inte att män inte kan utsättas för våld, denna uppsats ämnar att belysa och hjälpa den klientgrupp som socionomer kan ha svårast att nå.

Detta fenomen är globalt och komplext där kulturella, ekonomiska samt samhälleliga skillnader påverkar hur man ser på våldet. Det innebär att vår studie och valda empiri syftar till att förklara en liten del av urvalet, vi är medvetna om att denna studie inte kan ge en djup och nyanserad bild av detta fenomen. För att göra så hade vi behövt öka urvalsgruppen eller undersöka fler dokument. Å andra sidan anser vi fortfarande att studien kan bidra med ökad förståelse för ett relativt outforskat fenomen.

1.2 Syfte & frågeställningar

Syftet är att undersöka mäns upplevelser av att vara våldsutsatta av kvinnor, identifiera konsekvenserna av detta våld, samt analysera hinder för att söka hjälp eller lämna relationen. Målet är att öka förståelsen för våldets natur och dess påverkan på männen i fråga.

Vi ska besvara vårt syfte genom stöd i följande frågeställningar:

- Vad var männens upplevelser av att leva i en relation där de blev våldsutsatta av en kvinnlig partner?
- Vilka blev konsekvenserna av att leva i relationen?

- Vilka faktorer var bidragande till att männen inte sökte hjälp eller lämnade relationen på egen hand?

1.3 Begreppsdefinition

Ett genomgående begrepp i denna studie är våld, men hur ter sig våld i nära relationer? Vad räknas som våld i nära relationer och hur kan det uttrycka sig? Det mest omtalade våldet är det fysiska i form av slag och sparkar. Men det finns mer än så och därav behövs en bredare definition för att kunna söka hjälp och stötta de utsatta som professionell. All sorts våld används för att få eller upprätthålla makt och/eller kontroll samt att våld i sin helhet är en handling som skadar, smärtar, skrämmer, kränker, får personen att göra något mot sin vilja eller avstå att göra något den vill (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.34-35).

De olika våldstyperna kan summeras till fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, latent, samt separationsvåld. Även om *fysiskt våld* är den vanligaste så bör den ändå förklaras. Det kan variera från mindre våld i form av knuffningar eller nypningar till något större såsom sparkar eller slag. Ofta pratas det så kallade mindre våldet bort då det är en del av normaliseringsprocessen och därmed eller förminskas av offret. Det finns även *psykiskt våld* som anses vara den typ av våld som lämnar de största känslomässiga sårarna samt orsakar en enorm stress och oförutsägbarhet till offret i relationen. Samtidigt är det också det våld som lättast bortförklaras eller förminskas. Det finns två typer av psykiskt våld, nämligen nedvärdering och kontroll. Exempel på det är kränkningar och skuldbeläggning där förövaren ifrågasätter och kritiserar i form av uppfostringssyfte gentemot offret. Det kontrollerande våldet kan innehålla krav på att offret ska uppvisa sociala medier eller redovisa sitt umgänge, isolering, nekad sömn, starka humörsvängningar som kopplas till otrygghet och nödvändig anpassning från offrets sida, trakasserier och slutligen hot. Det finns även *sexuellt våld* vilket beskrivs som ett svårt ämne för offret att beskriva samt tala om vilket leder till att de förminskar det. Exempel på sexuellt våld kan vara tvång att titta på pornografi, tvingas ha sex med andra, övergrepp under sömnen, brukning av sexredskap mot sin vilja, bli filmad eller fotad för sexuella ändamål mot sin vilja, tvingad till oskyddat sex, tvingas till prostitution och slutligen tjatsex eller husfridssex vilket är när våldsoffret går med på sex för att inte utstå annat våld. En annan form av våld är *ekonomiskt våld* som är en form av kontroll och ett sätt att orsaka lidande för offret. Det kan användas som ett medel för att göra en separation svårare för offret eller får denne att känna att de rent

ekonomiskt inte klarar av att lämna. Exempel på ekonomiskt våld är att stjäla från offret och/eller tvinga denne att skriva på värdepapper eller ta kreditlån åt förövaren. En annan typ av våld är så kallat *latent våld* och kan beskrivas som ett kodspråk som förövaren använder i form av blickar, kroppsspråk och underförstådda meningar gentemot offret. Detta får offret att så kallat “tassa på tå” och anpassa sig för att inte behöva utstå maktspelet. En annan typ av våld är så kallat *separationsvåld* vilket går ut på att förövaren försöker förhindra en separation på olika sätt. Detta kan ske genom att våldet eskalerar under tiden eller efter en separation, upplever en stark rädsla för vad som ska ske efter och det uppstår hot mot offret. Även om offret lyckas lämna så fortsätter våldet efteråt vilket gör att denne kan gå tillbaka till förövaren av rädsla för att undvika att våldet eskalerar (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.34-40).

1.4 Arbetsfördelning

Vi har under arbetets gång fördelat arbetet lika mycket mellan oss båda. Vissa delar har vi skrivit tillsammans och vissa har vi skrivit på varsitt håll. Det förekom delar där vi arbetade enskilt men även då hade vi konstant kommunikation och delade med oss av våra tankar samt idéer vilket ledde till total insyn i varandras delar. Ett gott samarbete och tillit har utvecklat studien och arbetsprocessen vilket medförde ett önskvärt och nyanserat resultat.

2. Tidigare forskning

För att ta del av den tidigare forskning inom vårt specifika område har vi använt oss av hemsidan Lubsearch. Relevant forskning för oss har varit artiklar som handlar om våld i nära relationer där mannen är offret och kvinnan är förövaren. Artiklarna är peer-reviewed och internationella. Vi har använt oss av följande sökord: “*Domestic violence*”, “*Male victims of domestic violence*”, “*female perpetrator of domestic violence*”. Män som våldsutsatt är en utforskad diskurs inom den svenska akademien, detta tydliggjordes vid inläsning om kunskapsläget, bristen på vetenskapliga artiklar och forskning i en svensk kontext resulterade i att vi fick vända oss till internationell litteratur. Men även inom en skandinavisk och europeisk kontext finns det bristande kunskap om ämnet, vi fann ett fåtal vetenskapliga artiklar, där alla har en internationell utgångspunkt. Vi valde därför att grunda kunskapsläget i en internationell kontext med artiklar från Kenya, Nigeria, Saudiarabien samt Bangladesh. Bristen på forskning inom den svenska/europeiska kontexten kan inte möjliggöra en vetenskaplig förståelse av hur fenomenet tar sig uttryck i Sverige.

2.1 Införandet av könsneutrala insatser

Skribenterna Anisur Rahman Khan och Najuwa Arendse skriver i artikeln “Female perpetrated domestic violence against men in Bangladesh” publicerad 2022 i tidskriften *Journal of Human Behaviour in the Social Environment* om våldsutsatta män. Skribenterna menar att våld i hemmet, där förövaren är en man och offret en kvinna, är något som diskuteras flitigt i Bangladesh. Men när det gäller våld mot män, utfört av kvinnor, råder en tystnad och återhållsamhet. Det nämns även att samhällets rådande uppfattning tenderar att porträttera kvinnor som de naturliga offren och män som förövare i situationer med våld i hemmet, vilket komplicerar förmågan att förstå och kontextualisera mäns upplevelser av våld. Det har valts att analysera och forska kring de resurser och landets policy gällande män som utsatts för våld i nära relationer (s.521)

Resultatet visar att män i Bangladesh under flera decennier medvetet väljer att undvika att utnyttja de resurser och hjälpmedel som finns, speciellt när de utsätts av våld av en kvinnlig partner. I nuläget finns det mycket internationell litteratur och forskning kring våld riktat mot kaukasiska män, men särskilda grupper såsom asiatiska män belyses inte lika frekvent. Dessa

grupper har dessutom inte samma förutsättningar att söka hjälp då deras lokala och statliga resurser inte når dem. Khan och Arendse förklarar att de faktorer som stoppar männen från att söka hjälp är: okunnighet om de insatser och stöd som finns, brist på förtroende till staten och verksamheter/ hjälporganisationer samt den stigmatisering som råder i samhället. Bangladesh är ett land där det råder mycket stigmatisering av män som våldsutsatt, oavsett vilken situation, ålder och relationer. Detta försvårar för män att våga söka hjälp och de väljer att hellre tåla och leva med våld istället för att bli hånad av samhället (s. 527).

Skribenterna lägger stor vikt vid att belysa att deras artikel inte syftar till att underminera kvinnors rättigheter, kvinnor utsätts också för våld och detta bör också belysas. Artikeln syftar till att öka medvetenheten om den nuvarande kunskapsbristen när det gäller våld mot män i hemmet och behovet av politiska, rättsliga och sociala stödinsatser för dessa grupper eftersom det fortfarande finns brist på vetenskaplig information om ovanstående. Staten har underminerat männens situation då det råder en kulturell norm om att män alltid är förövare på grund av biologiska faktorer, men i verkligheten finns det många fall där män har blivit utsatta för grov fysiskt, psykiskt och ekonomiskt våld. Däremot krävs det att männen vågar rapportera och vända sig till statliga institutioner. Detta skulle leda till att staten får en mer realistisk bild av hur statistiken är, vilket i sin tur kan hjälpa staten och organisationer att utforma sina insatser och stöd (s. 528).

Khan och Arendse menar att detta är insatser som måste ske på en nationell nivå, det vill säga genom att sprida kunskap och bearbeta lagar och policies som finns kring våld i nära relationer. Stödet som är aktuellt i nuläget är riktat mot kvinnor. Det bör göras könsneutralt för att hjälpmedel och stödinsatser ska omfatta alla. Det krävs även en omfattande social mobilisering för att lyfta detta "tabu" eller "stigmatiserade" ämne så att det öppnar offentliga arenor för dessa diskussioner. Skribenterna avslutar med att förklara att mer forskning bör bedrivas då det råder en stor okunskap, detta skulle i sin tur underlätta för staten vid införandet av könsneutrala lagar för individer som utsätts för våld i hemmet (ibid).

2.2 Erkännandet av mannen som våldsutsatt

Alex Gateri, Tom Ondicho och Edith Karimi (2021) diskuterar liknande frågor som Khan och Arendse i sin artikel "Correlates of domestic violence against men in Kenya". Syftet med denna kvalitativa studie är att förklara omständigheterna kring våld i hemmet mot män, samt utforska

likheter och skillnader mellan våld som utövas av män respektive kvinnor. Studien undersökte interaktionerna mellan förövare och den våldsutsatta samt de egenskaper som finns hos båda parter genom att intervjua 30 våldsutsatta män och höra deras erfarenheter (s.94f).

Resultatet visar att våld som utövas av kvinnor har likheter med våld som utövas av män när det gäller motiv och anledning att utöva våldet. Skribenterna belyser att inverkan från vänner och sociala kretsar är en bidragande faktor, särskilt för kvinnorna, de uppmanade alltså varandra att utöva våld mot sina partners. Kenya anses vara ett land där könsrollerna ger mannen en hierarkisk fördel. Detta var ett vanligt förekommande motiv för kvinnor som utövade våld mot sina män och de menade att våldet var ett verktyg för kvinnan att göra sig "fri". Skribenterna betonar att majoriteten av män som utsatts för våld av sin partner hade osunda relationer till alkohol samt ekonomiska problem (s.105).

Gateri, Ondicho och Karimi avslutar med att lyfta specifika insatser för att hjälpa männen såsom att utbilda samt stötta deras alkoholvanor. De nämner även att det kan vara främjande att öka männens deltagande i inkomstgenererande aktiviteter. Detta skulle minska våldet då det var den primära anledningen att kvinnorna blev våldsamma. Ett förebyggande arbete bör göras för att förebygga våld på en nationell nivå genom att skapa jämställdhets- och skyddsprogram för att hjälpa människor som blir utsatta för våld av sina partners. Slutligen lyfter skribenterna vikten av att granska och ta männens anmälningar på allvar, endast då går det att få en nyanserad och djupare förståelse för detta fenomen (s. 107).

2.3 Människors uppfattning av våldsutsatta män

Även i Nigeria är våldet gentemot män en problematik som inte har fått tillräckligt med uppmärksamhet. Detta skriver Alkauthar Seun Enakele i artikeln "Domestic violence against men: prevalence, implications and consequences" publicerad 2019. Skribenten menar att den akademiska och populärkulturella litteraturen om våld i hemmet, både internationellt och nationellt, är riktad mot kvinnor som våldsutsatt. Detta har varit ett genomgående mönster historiskt och därför har männen inte uppmärksamats på samma sätt. Artikelns syfte är att granska olika faktorer som bidrar till förekomsten av våld i hemmet mot män, den dominerande teoretiska förklaringen av våld i nära relation i allmänhet samt dess konsekvenser för kvinnor som förövare och män som våldsutsatt. Artikeln tar även upp den senaste forskningen om

konsekvenserna av våld i nära relationer mot män och hur detta kan omsättas i praktiken inom socialt arbete (s. 37).

I Nigeria har våld i nära relationer mot män, särskilt i samband med äktenskaplig otrohet, fått ökad uppmärksamhet på sociala medier. Medvetenhet om män som utsätts för övergrepp eller till och med dödas av sina fruar har blivit vanligare. Trots detta rapporteras ämnet sällan i större medier, vilket resulterar i bristande medvetenhet om detta samhällsproblem.

Resultaten visade att en stor del av befolkningen är väl medvetna om våld som sker mot män genom att bevittna detta i form av inlägg från vänner och på sociala medier. Många var enade om vikten av att förebygga och bekämpa våldet. Kvinnors våld uttrycker sig ofta i form av att använda föremål och verktyg medan män använder sig mer av direkt fysiskt våld. Skribenterna menar på att analysera de olika egenskaperna ur ett genusperspektiv för att införa mer anpassade insatser för både män och kvinnor. Men i synnerhet män då det finns en stor okunskap om stödet och de insatser som de behöver då de utsätts för våld av en kvinnlig partner. Det går inte att stödja sig helt på de insatser som redan finns då dessa är riktade mot kvinnor (s.39 ff).

2.4 Våld föder våld

Fowzah Khader (2022) skriver i artikeln "Exploring Motivations for Domestic Violence by Women in Saudi Arabia" om våldet i Saudiarabien. Våld mot kvinnor har länge varit en uppmärksammas debatt både ur politiska, sociala, kulturella och akademiska perspektiv. Däremot har våld i nära relation mot män inte fått samma typ av uppmärksamhet, trots rapporter av The National Family Safety Registry of Saudi Arabia och National Society for Human Rights som menar på att våld som utförs av kvinnor mot män har ökat (s.355f).

Skribenten genomför en kvalitativ intervjustudie i ett kvinnofängelse i Riyad där det har intervjuats 30 kvinnor som har fängslats för att ha begått våld mot män. Intervjuerna har därefter tematiskt analyserats för att få en förståelse av kvinnornas motiv. Resultatet visar att det finns två huvudsakliga skäl bakom våldet; självförsvar och en önskan om att frigöra sig från den patriarkala struktur de levtt i. Många kvinnor har levtt med våld och misshandel av sina män och såg ingen annan utväg än att själva utöva våld. Andra upplevde en frustration och en önskan att befria sig från det patriarkala förtrycket som råder i samhället. Resultatet visar även att många kvinnor länge levtt under våld och försökt söka hjälp men inte lyckats, detta grundar sig ännu en

gång deras starka patriarkala struktur i samhället. Detta har i sin tur ökat frustrationen hos dessa kvinnor som slutligen väljer att hellre leva hela sitt liv i fängelse för mord/ våld än att leva i en våldsam relation (ibid).

Avslutningsvis menar Khader att detta visar behovet av nya insatser och stöd från Saudiarabiens regering då våld i nära relationer föder mer våld. Kvinnor bör utbildas samt ges dem en möjlighet att stå på egna ben och detta är speciellt viktigt i ett patriarkalt system. Saudiarabiens regering har vidtagit åtgärder för att hantera denna typ av våld men för att förebygga våldet krävs en förändring i samhällets synsätt kring mäns våld mot kvinnor och kvinnans självbestämmande. Studien visar även att kvinnor som endast försvarar sig med minimalt våld blir arresterade, detta tydliggör bristerna i landets rättssäkerhet, något som måste belysas av staten och de organisationer som finns (s.364).

2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Artiklarna utforskar problematiken kring våld i nära relationer där män är våldsutsatta och kvinnor förövare. I Bangladesh framhäver Khan och Arendse (2022) att samhällets syn på våld tenderar att porträttera kvinnor som den våldsutsatta och männen som förövare, vilket komplicerar förståelsen av männens upplevelser av våld. Resultaten visar att män undviker att söka hjälp av olika anledningar inklusive bristande kunskap om tillgängliga resurser, brist på förtroende för staten och hjälporganisationer, samt rädsla för stigmatisering. I Kenya diskuterar Ondicho och Karimi (2021) likheter och skillnader i våld mellan könen, där mäns osunda relationer till alkohol och ekonomiska problem framhävs som vanliga orsaker till att de utsätts för våld av sina kvinnliga partners. Enakele (2019) betonar att våld mot män i hemmet i Nigeria inte fått tillräcklig uppmärksamhet, och förespråkar anpassade insatser för både män. I nuläget finns det insatser som riktar sig mot kvinnor men dessa är inte lika effektiva för män. Khader (2022) lyfter att kvinnor i Saudiarabien utövar våld i syfte av självförsvar och strävan efter att frigöra sig från patriarkala strukturer.

Alla studier betonar vikten och behovet av att öka medvetenheten om mäns upplevelser av våld samt implementera stödinsatser som är anpassade och könsneutrala. Som tidigare diskuterats är alla artiklar internationella, inom svensk akademi är detta fortfarande en relativt ny och outforskad diskurs. Detta visar hur viktigt denna studie är för att skapa en större förståelse och öka kunskapen för att minska den kunskapslucka vi har idag.

3. Teori

Nedan presenteras de olika teorier som kommer användas när vi analyserar vårt material. Följande teorier och vetenskapliga utgångspunkter kommer att användas: Fenomenologi, Eva Lundgrens teori om normaliseringsprocessen samt Erving Goffmans teori om stigmatisering och skam samt R.W Connells teori om maskuliniteter. Vi kommer först att presentera normaliseringsprocessen från Eva Lundgrens bok, därefter bygger vi vidare hennes teori med socionomerna Eveliina Sinisalo och Linn Moser Hällens bok om våld i nära relationer.

3.1 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt: Fenomenologi

Den fenomenologiska teorin grundar sig i samhällsvetenskapens försök att skapa förståelse och kausala samband av sociala handlingars förlopp och effekter som vi människor skapar. Fenomenologin kan sägas vara en filosofisk teori om hur vi människor skapar mening i livet genom hur vi ser, uppfattar och tolkar den. Vidare är det våra tankar och uppfattning om livet som i sin tur styr vårt handlande. Forskaren ska betrakta det mänskliga beteendet och dess handlingar som utfallet av hur människan uppfattar och tolkar världen. Därmed är det viktigt att forskaren kan sätta sig in i hur personen tänker och ser på saker och ting ur sitt perspektiv (Bryman, 2018, s.54). Det är viktigt för forskaren att förstå aktörernas subjektiva syn på sin verklighet med dennes perspektiv på sociala sammanhang och dess handlingar därefter. Det är sociala sammanhang som studeras samt hur handlandet styrs av individens syn på världen. Med det sagt är forskarens världsuppfattning inte av intresse och bör läggas åt sidan för att istället lägga aktörens perspektiv i fokus.

Inom fenomenologi är tolkningar det primära i undersökningens samtliga delar från texturval till analys. Intresset ligger i vardagliga subjektiva erfarenheter samt upplevelser i deras livsvärld ur en viss kontext som spelar roll. Till en viss del är forskaren en del av vad som ska tolkas respektive inte i materialet och därmed påverkar till en viss grad. Men trots detta är det aktörens tolkningar som är i fokus (Justesen, Mik-Meyer, 2012 s.111). Det kontextuella, subjektiva och tolkningsbara är av största vikt, vi är alltså inte ute efter innehållet eller det objektiva när det antas ett fenomenologiskt perspektiv på en studie.

3.2 Normaliseringsprocessen

Eva Lundgren (2004, s.53ff) skriver i sin bok "Våldets normaliseringsprocess" om den process som är en central teori för att förstå varför individer kan stanna kvar i våldsamma relationer och hur gränserna mellan acceptabelt och oacceptabelt beteende suddas ut över tid. En central aspekt av Lundgrens teori är den gradvisa internaliseringen av förövarens motiv för våldsanvändning, offret assimilerar gradvis förövarens synsätt och värderingar, vilket leder till en förändring i den egna självbilden. Denna internalisering av förövarens perspektiv skapar en komplex dynamik där offret börjar se sig själv genom linsen av förövarens värderingar. Kontrollerad gränsmarkering är en sådan strategi där förövaren använder våld för att tvinga offret en specifik identitet eller beteende. Detta skapar en tydlig indikation av hur förövaren vill att offret ska vara och agera. Isolering, både fysiskt och psykiskt, är en annan strategi som Lundgren framhäver. Här begränsar förövaren offrets kontakt med omvärlden, vilket resulterar i en inskränkning av offrets perspektiv och en ökad sårbarhet. Växlingen mellan våld och värme är ytterligare en aspekt som Lundgren belyser. Denna strategi skapar en emotionell beroendeställning där offret blir beroende av de perioder av kärlek och omtanke som förövaren ger i kontrast till de våldsamma episoderna. Detta skapar en komplex och snärjig bindning som kan försvåra för offret att lämna relationen.

Allting som nämns i ovanstående stycke innefattar en möjlig del av normaliseringsprocessen. Alltså det som gör att den typ av våld som används, oavsett vilken, normaliseras i den våldsutsattas liv samt uppfattningen om vad som är okej respektive inte. När den utsatta har internaliserats blir relationen mer komplex och det är svårt för den att kunna avgöra när våldsutövaren använder dessa maktmedel som en del av normaliseringsprocessen för att utöva mer våld.

Författarna Sinisalo och Moser Hällen diskuterar Eva Lundgrens teori och belyser vikten av att ha kunskap denna normaliseringsprocess då detta kan ge den professionella rätt verktyg att förstå och kommunicera med offret. Många våldsutsatta menar att de försöker hålla fast vid de positiva stunderna i relationen och väljer därför att inte lämna. De hoppas på att deras partner ändras eller gör sig "bekväm" i våldet då de inte har några andra betydelsefulla relationer kvar. Det finns även en möjlighet att offret är "förblindad" och omedveten om sin situation, detta har alltså implementerats på ett subtilt och långsamt sätt vilket resulterar i att det inte blir lika märkbart (s.32f).

Banden som håller kvar människor i våldsamma relationer är starkt emotionella och präglas av komplexa dynamiker, som tidigare nämnt har individen i fråga har mycket kärlek och förhoppningar om att relationen kan förändras över tid till något bättre. Dessa tankar grundar sig främst i samhällets normer och värderingar om att en ska kämpa för relationer och inte bryta isär familjen. Dessutom är det många som är rädda för att bli lämnade ensamma, många lever med tanken om att det inte är kapabla till att stå på egna ben, det sker alltså en internalisering av förövarens verklighetsuppfattning. Med det menas att offret börjar tro att hen inte klarar sig själv samt att ingen annan människa kommer vilja hjälpa eller stå ut med hen. Detta är hur emotionella och komplexa band skapas som utgör ett stort hinder för offret att bryta sig fri från en våldsam relation. Vidare visar det behovet av att ha ett nyanserat och individanpassat tillvägagångssätt inom socialt arbete för att på bästa sätt ge stöd och erbjuda insatser för människor som lever med våld i nära relationer (ibid).

3.3 Goffmans teori om stigmatisering samt skam

Erving Goffman antar ett sociologiskt perspektiv på människors beteende i vardagen och menar på att vi människor vill vara som andra när vi interagerar med varandra. Det leder till att vi styrs av styrande mekanismer såsom känsla av skam, normer, vanor, utbildning, maktutövning och förväntningar vi har på varandra och oss själva. Dessa mekanismer är styrande i hur vi beter oss och interagerar men även vad vi väljer att dölja från varandra. Detta kan kopplas till begreppet stigmatisering på så sätt att vi hellre ändrar oss utifrån ovanstående mekanismer och därmed döljer eller är någon annan än att bli stigmatiserad av omgivningen (2021, s.37). Goffman menar även att stigmatisering är en händelse som drabbar en individ när denne av någon anledning inte kan få socialt erkännande av andra människor, stigmatiseringen kan därmed också kopplas till något avvikande (2011, s.5). Det som är avvikande framhävs i den sociala interaktionen då vi människor tenderar att redan vid första anblick kategorisera andra individer utifrån normativa förväntningar i olika miljöer. När en person inte uppfyller de krav vi ställer inom den kategorin och de mönster som ingår kan hen uppfattas som en främling och har därmed oönskvärda egenskaper och blir därmed kategoriserad som ofullständig. Det är i det ögonblicket stigmatisering uppstår från omvärlden till individen och det som syns utåt, det som blir stigmatiserat, stämmer inte alltid överens om hur personen är inåt och det kan uppstå en känsla en diskrepans till individens egentliga identitet inom sig. Effekten blir en känsla av oduglighet

och vanhedring för individen som behöver utstå stigmatiseringen (2011, s.9-10). För att förtydliga handlar inte ovanstående om att vara exakt som en annan individ utan handlar snarare om att vi vill vara vad samhället anser som normalt och därmed undvika stigmatisering. Det är stigmatiseringen av samhället som bidrar till känslor av bland annat skam och förväntningar vi har på varandra. Vilket i sin tur leder till att vissa lever ett dubbelliv för att dölja och hemlighålla vad som annars hade stigmatiserats (2011, s.55-56).

Teorin antar ett dramaturgiskt perspektiv med begrepp och metaforer från teaterns värld för att förstå och begripliggöra de sociala interaktioner i sitt sammanhang. Några kärnbegrepp som Goffman använder sig av är följande: *Främre* samt *bakre regioner* kan förklaras som vart vi uppträder eller interagerar med andra människor respektive vart vi är ensamma bakom kulisserna. I de främre regionerna syns vårt uppträdande till andra individer och i de bakre regionerna är individen själv och blir inte sedd av någon annan. *Rollen* kan beskrivas som bestämda handlingsmönster individen tar fram vid interaktioner. Tillslut finns det *intryckstyrningar* såsom *försiktighet* och *lojalitet* vilket innebär att vi människor skyddar framträdandet och inte avslöjar saker i de främre regionerna för publiken, samt att vi är lojala gentemot det intrycket vi ska ge av oss själva i framträdandet till andra i interaktionen (2021, s.31-35).

Vi människor vill upprätthålla ett gott uppträdande för att inte behöva känna skam och illa till mods som en kan göra när de sociala interaktionerna blir odefinierade. Det är alltså viktigt att vi ska handla enligt vad vi verkligen är med våra sociala egenskaper och vad vi anger oss vara till andra. Vi ska kunna lita på varandra och agera gentemot varandra därefter i sociala sammanhang (2021, s.62-63). Med andra ord styrs människor av hur vi bör upplevas av andra i sociala interaktioner i dess sammanhang. Vi vill inte bryta våra roller eller handlingsmönster som upprätthålls av bland annat normer och förväntningar för att i sin tur undvika känna skam.

3.4 Maskulinitetsteorin

Begreppet maskulinitet är tidsbundet och förändras i takt med samhällets utveckling vilket medför att begreppet gör likaså. För att få förståelse av dagens tolkning av begreppet kan det vara bra att veta hur utvecklingen har sett ut och författaren fokuserar på fyra viktiga händelser. Den första händelsen var när den italienska renässansen och den tyska protestantismen ersatte den gamla katolicismen. Världen utvecklades från att styras av religion, natur och känslor till

förnuft samt individuell rationalitet ledd av den upplysta mannen. Den andra förändringen var skapandet av atlantkuststaterna transmarina imperier vilket var genuspräglade med manliga soldater som brukade våld och därmed ändrades synen på mannen som våldsam med okontrollerbar makt. Den tredje viktiga händelsen var industriella revolutionen där individualismen tog ytterligare ett steg genom handel, slaveri och kolonier. Det maskulina förknippades ytterligare av mer rationalitet, ekonomisk kontroll av handel och börsen samt mer makt. Den sista händelsen var de europeiska inbördeskrigen där maskuliniteten präglades av tapperhet och makt som på utsidan uppfattas som kraftfull, auktoritär och brutal. Män dödade varandra för ära och familjär stolthet (Connell, 2013, s.197-203).

Med bakgrunden för hur maskuliniteten har utvecklats och vilka dominerande faktorer som påverkade hur den bilden går vi vidare till att se hur det ser ut idag. Ett huvudsakligen nytt sätt att undersöka och definiera vad som är maskulint är genom socialkonstruktivism samt genusdynamik. Genom att anta ett sådant perspektiv konstrueras maskuliniteten i vardagslivet genom social interaktion, ordet definieras alltså beroende på hur vi samtalar om det och har möjlighet till förändring då det inte är statiskt. Hur vi pratar om maskulinitet inom olika områden såsom sport, arbetsplatser och liknande skapar normer och roller men även vad som är avvikande och motsägelsefullt. Författaren belyser det maskulina som tävlingsinriktat, hårt fysiskt arbetande, tufft, ledande och kontrollerande. Begreppet utmanas och fenomen som klass och ras blandas in för att få en fördjupad förståelse av att manligt inte alltid ser likadant ut inom alla miljöer/arenor men att det inom dessa finns kulturer och institutionaliserade tankar angående vad som anses vara maskulint (2013, s.69-71). Det beskrivs vidare att begreppet manligt förknippas med är drivande, handlande, aggressivare än kvinnor, en okontrollerbar lust och är inte lika omhändertagande som kvinnor. Ett evolutionärt tryck som påverkat män än idag genom att vara hierarkiska, revirtänkande och ett hormonellt aggressionsövertag som leder till en manlig dominans (2013, s.83-85).

Det går att utläsa i texten att mannen bör vara överordnad kvinnan och gärna så olik henne som möjligt inom olika aspekter såsom makt, dominans, rationell istället för känslösam och liknande. Med det sagt är det av vikt att kunna skilja och göra manligt respektive kvinnligt till motpoler för att kunna identifiera och upprätthålla ovanstående drag och egenskaper som utgör en man som maskulin. Detta utifrån de roller och förutbestämda normer som vi konstruerat genom olika diskurser samt teorier för den tid vi befinner oss i, samt har befunnit oss i. Genom

att inte upprätthålla ovanstående egenskaper tillhör mannen det avvikande och icke maskulina. Författaren tar upp exempel på hur en homosexuell man inte uppnår kraven för maskulinitet och därmed blir underordnad en heterosexuell man som anses vara maskulin enligt normer. Detta eftersom att den homosexuella mannen har feminina drag som underkastar sig det maskulina och därmed blir stigmatiserat. Stigmatiseringen uttrycker sig på olika sätt såsom glåpord gentemot den underordnade och dess identitet, exempel på detta är ynkrygg, fegis, nolla och mammas pojke (2013, s.116-117).

4. Metod

Vi kommer nu att presentera val av metod för datainsamling, urvalsprocessen, material, urvamedodens tillförlitlighet, bearbetning och analys samt forskningsetiska överväganden.

4.1 Val av metod: dokumentanalys

Den vanligaste metoden för datainsamling inom kvalitativ forskning för de flesta forskare är intervjuer. Men det utesluter andra möjliga metoder som kan ge synvinklar på andra sätt och därmed vara minst lika bra om inte bättre (Silverman, 2015, s.60). Forskare som förespråkar intervjuer kan mena att det är den mest autentiska och omedelbara svar de kan få. Men då ifrågasätter författaren hur autentiskt det är att svara på frågor som nu ska få publicering av något slag inom massmedia. Med det menas att svaren kan korrigeras av subjektet för att vara intressant nog och därmed få bekräftelse men också att forskaren väljer ut de subjekt som är av intresse att publicera. Författaren menar att intervjuer bör ses som en villkorad berättelse som kan innehålla kulturella resurser för att uppnå ett särskilt syfte (2015 s.173). Vi kommer därmed inte att använda oss av intervjuer och det typiska tillvägagångssättet utan vi kommer gå en annan väg som presenteras nedan.

För att besvara undersökningens frågeställningar tänker vi använda oss av en kvalitativ ansats med dokumentanalys som datainsamlingsmetod. Samhällsforskare är ofta intresserade av fenomen och villkor som styr oss människor i samhället, hur vi påverkas och förändras. För att ta reda på de fenomen av intresse behöver vi fråga de människor som är kopplade till just det fenomenet. Ett tillvägagångssätt är att fråga personerna i fråga, iaktta de eller ta del av olika dokument de har producerat kring ämnet. En kvalitativ metod används för att beskriva händelser, tankar, känslor, upplevelser och annat som inte går att räkna på eller kvantifiera utan det räcker med konstaterande (Ahrne & Svensson, 2022, s.8-10). Eftersom att vi är intresserade av människans upplevelser och erfarenheter passar alltså en kvalitativ metod bäst. Fördelen med en kvalitativ metod i denna studie är att vi får en djup och subjektiv förståelse av människans erfarenheter.

En dokumentanalys kan i korta drag beskrivas som oftast subjektiv data i form av ord eller bild som inte tillkommit med forskarens intervention. Ofta tillkommer viktiga begrepp såsom genre vilket används både i urvalsprocessen men även i analysdelen. Begreppet kopplas till en vilja att undersöka en homogen grupp som har samma stil eller tema att studera (Justesen & Mik-Meyer, 2012, s.104-109). I denna studie är vi intresserade av en viss genre vilket är

våldsutsatta män som är i relation med sin kvinnliga partner. Dokumentanalys är en form av insamlingsmetod som går ut på att samla in och analysera data som redan producerats av någon annan utan forskarens inblandning, alltså en sekundär data. En primär analys hade istället kännetecknats av att forskare hade framställt och analyserat datan på egen hand (Bryman, 2018, s.35). I denna studie som utgår från en dokumentanalys är inte primärdata av intresse utan vi vill samla in och analysera vad andra människor själva har uttryckt om sina erfarenheter utan vår inblandning. Vi tar då del av material som redan tillkommit på egen hand och av egna anledningar innan denna studien påbörjades. Fördelen med att använda sig av sekundär data till analysen är att en kan lägga mer tid och djup i självaste analysen då insamlingen av data kan vara väldigt tidskrävande (2018, s.387).

4.2 Urval och presentation av empiriskt material

Denna studie kräver att vi använder oss av ett strategiskt målstyrt urval som är relevant för att kunna svara på forskningsfrågorna. I vårt urval är det viktigt att materialet är begränsat till en specifik typ av innehåll som vi är intresserade av. Vi har en specifik urvalsgrupp som är av intresse och vill inte kunna generalisera resultatet till en större population än just den gruppen vi undersöker. Vi är inte intresserade av att urvalet ska vara slumpmässigt eller sannolikhetsbaserat. Vidare har vi gjort ett prioriterat urval där kriterierna redan är bestämt sedan innan och inte ändras under undersökningens gång (Bryman, 2018, s.496-498). I detta fallet var kriterierna enkla, deltagarna behövde vara män samt erfarna av våld i nära relation av en kvinnlig partner. Vi var alltså inte intresserade av kvinnor som utsätts för våld eller män som är utsatta i samkönade relationer.

Urvalet var begränsat eftersom det inte fanns många män som publicerat information om sina upplevelser och därmed fick vi använda oss av det material som fanns tillgängligt. Med det sagt har vi inte prioriterat något material utan vi använde allt material vi kunde finna inom området. Vi har utöver ett målstyrt urval också använder oss vidare av ett bekvämlighets/tillgänglighetsurval (2018, s.243f). Detta eftersom vi endast kunde använda oss av det som fanns tillgängligt. Det genomfördes i första hand en sökning på svenskt material men då detta inte kunde anträffas utökades urvalsområdet till internationellt. Även där var det bristande tillgänglighet i urvalet och det som fanns användes. Hade tidsramen för uppgiften varit större hade mer tid ägnats åt att försöka hitta material från fler länder. Vi ansåg att materialet

kommer så nära en svensk kontext som möjligt och valde därför inte att söka vidare till länder där de talar annat språk än engelska. Hade vi utökat urvalet på så sätt hade också urvalsgruppen blivit större.

4.2.1 Tabell 1. Lista på självbiografier

Namn	Författare	Sidor
It does happen to men- a diary of abuse by a male survivor	James Mackie	230 st
Men Don't Talk About It: One man's story of survival and escape from domestic abuse	Bernie Fette	228 st
Healing from Emotional Abuse: A Personal Journey through a Toxic Relationship	Wayne Rothman	102 st

4.2.2 Tabell 2. Lista på dokumentärer

Namn	Produktion	Längd
Domestic abuse survivor reveals the horrifying abuse of his wife	12/04-2023 av Parade Media	42:09 min

4.2.3 Introduktion av ovanstående material

Den första boken vi valde heter; *It does happen to men - A diary of abuse by a male survivor*, skriven av James Mackie. Bokens format består av dagboksanteckningar skrivna av författaren som innehåller vardagslivet av att leva i en relation där det förekommer våld mot honom samt deras två gemensamma barn. Anledningen till att han började skriva dessa anteckningar var att samla bevis och hitta mönster för att sedan visa sin fru och därmed få henne att sluta om hon själv kunde se hennes beteende med egna ögon. Författaren inleder med att beskriva hur de träffades och går över till att beskriva flera år av misshandel av olika slag till hur han slutligen lyckades lämna. Dagboksanteckningarna berättar om våldet i dess olika slag samt konsekvenserna som uppstod av det, både för honom men även för barnen. Svårigheten att lämna en våldsam relation som man beskrivs i detalj och problemet som uppstår kring stigmatisering och skam att inte kunna leva upp till de manliga normerna. Boken publicerades 2018.

Den andra boken som vi har valt heter; *Men don't talk about it: One man's story of domestic abuse*. Denna bok är skriven av Bernie Fette, han beskriver sitt liv med sin hustru som utsätter honom och deras son för våld. Han skriver om samhällets normer och värderingar som försvårar för män att söka hjälp. I boken delar skribenten med sig av anekdoter samt sin personliga kamp för att överleva våldet och skydda sin son från deras gemensamma förövare, alltså hans fru. Skribenten beskriver sin kamp och de svårigheter han bemöter när han försöker dölja sanningen från vänner, familj och kollegor. Boken handlar inte bara om överlevnad utan också om att övervinna och kämpa sig igenom en våldsamt relation. Syftet med boken är att sprida hans historia, stötta, hjälpa samt utbilda andra som lever i en liknande situation eller som är intresserade av att lära sig mer. Boken publicerades 2020.

Den tredje boken heter: *Healing from Emotional Abuse: A Personal Journey through a Toxic Relationship*, skribenten heter Wayne Rothman och han skriver om sin våldsamma relation. Han inleder med att förklara vad våld är, hur det kan se ut och vilka egenskaper som är vanliga hos våldsamma partners. Boken är riktad till alla som har blivit utsatt för våld i nära relationer men han belyser hur detta påverkar specifikt män utifrån de normer och värderingar som finns. Rothman beskriver hur hans relation började, hur det var att leva med våldet, hur han lämnade samt livet efter. Boken informerar läsaren om socialpsykologin bakom våldet ur ett analyserande perspektiv. Boken publicerades 2017.

Slutligen lyssnade vi på ett avsnitt från ett TV-program från produktionsbolaget Parade Media som vi fick tillgång till via Youtube-kanalen True Crime Central. Avsnittet hette *Domestic abuse survivor reveals the horrifying abuse of his wife*. Avsnittet handlar om Tony som berättar själv samt svarar på frågor från programledaren angående hur det var att leva som våldsutsatt i en nära relation med sin före detta fru Stacey. Det pratas om skam och stigmatiseringen av att vara en våldsutsatt man, svårigheten att lämna av olika anledningar samt konsekvenserna som i hans fall resulterade i ett självmordsförsök. Det diskuteras hur lagar kring våld i nära relation stöttar kvinnor men inte män och hur det försvårar möjligheten att lämna en våldsamt relation som man. Tony avslutar genom att berätta hur han hittade styrkan att lämna och hur livet blev därefter. Avsnittet publicerades på Youtube 2023 som köpt rättigheterna av Parade Media.

Vi är medvetna om att böckerna och dokumentären är publicerade via bokförlag / företag vilket kan påverka skribenternas berättelser i kommersiellt syfte, alltså att man brukar ett anpassat vokabulär eller andra skriftliga verktyg för att vinkla eller ge läsaren en viss

uppfattning. Trots vetenskapen om en möjligt vinklad berättelse anser vi att detta är det närmaste sanningen vi kan återfå. Därav väljer vi att använda dokumenten trots allt men föregående påstående används i beaktning.

4.3 Analysstrategi

För att ta del av materialet inför bearbetning och analys har vi läst tre självbiografier skrivna av våldsutsatta män samt lyssnat på ett avsnitt från ett TV-program där en man intervjuas samt berättar fritt om sina erfarenheter som våldsutsatt i sin relation. För att analysera, bearbeta och förstå vårt material bättre har vi använt oss av en tematisk analys. Processen bestod av att vi läste och lyssnade igenom materialet för att sedan bryta ner det i mindre delar och så kallat *koda* materialet. Det råa materialet kategoriseras och får mening samt tolkning i förhållande till teori för att besvara forskningsfrågorna. Materialet reduceras genom kodningen som i sin tur kan tematiseras i större grupper eller *teman* för att kunna förstå materialet och göra det begripligt och tolkningsbart (Bryman, 2018, s.34).

I förhållande till denna studie har vi använt oss utav följande teman: *Skam, anledning att inte lämna, hur det är att leva i relationen, typ av våld och konsekvenser av våldet*. Dessa teman innehåller kodning vi har gjort av materialet när vi reducerade och valde ut det väsentliga. När vi kodade och tematiserade materialet valde vi att ge varje tema en färg för att i sin tur kunna markera det vi kodat med den färgen som stämde överens inom rätt tema. Exempelvis var temat skam gult och i sin tur markerade vi all kodning som hade med skam att göra med gult. Detta för att lättare kunna kategorisera, tydliggöra, se mönster och underlätta för självaste analysen. Vi använde oss av färgerna gult, blått, rosa, turkost och slutligen lila. Vi har sedan använt våra teman i samband med våra samtliga valda teorier som presenterades i teoriavsnittet i en analys för att svara på frågeställningarna.

4.4 Metodens tillförlitlighet

Inom kvalitativ forskning talas det om fyra huvudgrupper när det kommer till tillförlitlighet. Nämligen trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt möjlighet att styrka och konfirmera. Trovärdigheten avspeglas i hur väl studien kan accepteras av andra, vilket ökar om en kan säkerställa att forskningen skett i enlighet med de regler och lagar som finns, men också att resultatet stämmer. Överförbarheten återspeglas i hur väl en kan överföra resultaten från studien

till andra sociala sammanhang, dock handlar kvalitativ forskning mer om djupet och det kontextuella snarare än det breda och generaliserbara som efterfrågas i kvantitativ forskning. Pålitligheten kan beskrivas som ett säkerställande av att proceduren under hela undersökningen har gått rätt till och kan återskapas korrekt efter en redogörelse av processen. Slutligen handlar möjligheten att styrka och konfirmera om att forskaren ska kunna styrka att hen har arbetat i god tro och därmed inte låtit sina egna värderingar eller liknande påverka arbetet, trots vetskapen om att arbetet inte kan utföras i total objektivitet (Bryman, 2018, s.467-470).

I denna studie är det svårt att säkerställa en god trovärdighet då aktörerna gett ut materialet ur sin synvinkel men som går att omtolkas av andra som läser. För att förtydliga eventuella missförstånd hade vi behövt kontaktuppgifter till respektive man och större tidsram för en dialog samt översätta hela texten till engelska. Med våra begränsningar till uppgiftens omfång är detta därav inte relevant.

Angående överförbarheten är det svårt att nå ett önskvärt resultat eftersom det är individer som lyfter om sina personliga livserfarenheter. Med det sagt kan vi inte säga med all säkerhet att en replikering av studien skulle leda till samma resultat. Dock är inte det av största vikt för denna studien då vi är intresserade av det kontextuella och specifika för varje individ och deras personliga erfarenheter.

Pålitligheten säkerställs genom att vi studenter noggrant beskriver proceduren i metoddelen men även genom att vi har haft kontinuerlig transparent kontakt med vår handledare som har haft full insyn i arbetet under arbetets gång.

Vi har också säkerställt möjligheten att styrka och konfirmera att vi arbetat i god tro och inte implementerat våra tankar samt värderingar under arbetet utan istället tagit del av och bearbetat materialet med högsta objektivitet. Av dessa anledningar anser vi att metodens tillförlitlighet är så hög som den kan vara i denna sortens studie.

4.5 Forskningsetiska överväganden

I all humanitär forskning ska de etiska principerna tas i beaktning. Dessa grundar sig i fyra huvudkrav som har kommit att bli en del av principer inom etisk forskning. Dessa huvudkraven benämns som informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet innebär att forskaren ska informera deltagaren om syftet av undersökningen, samtyckeskravet innebär att deltagaren själv bestämmer över sin medverkan i undersökningen,

konfidentialitetskravet innebär att deltagarnas uppgifter ska hanteras varsamt och inte spridas och slutligen innebär nyttjandekravet att uppgifterna som tillkommer under studien endast ska nyttjas i forskningsändamål (Elden, 2021 s.29-31). Eftersom denna studie är en dokumentstudie är det svårt att anpassa sig till alla kraven eftersom vi inte har så kallade deltagare utan all material hämtas från dokument som är öppna för allmänheten. Med det sagt är det svårt att uppfylla information och samtyckeskraven. Individerna som har publicerat dokumenten har indirekt gett samtycke till att vem som helst kan ta del av innehållet. Vad gäller dokumentet från youtube så har den medverkande individen sedan tidigare gett samtycke till programmet att publicera innehållet på TV vilket innebär att även där finns ett samtycke för att innehållet ska vara offentligt för alla att ta del av. Dock är det fortfarande viktigt att upprätthålla det vi kan och med det sagt ska vi endast nyttja materialet ändamålsenligt till studien. Vi kan inte lova total anonymitet och konfidentialitet men samtidigt är det inte relevant eftersom de som tidigare nämnt har gett samtycke på annat sätt till att materialet ska vara öppet publicerat där de själva uppgett vilka uppgifter de själva vill ska publiceras. Vi hade kunnat tillgodose informationskravet genom att försöka ta kontakt med aktörerna i fråga och därmed informera om studien men som tidigare nämnt är detta en svårighet enligt tidigare nämnda anledningar som uppgiftens tidsram och omfattning. Vi anser därför att detta inte är en nödvändighet.

Studien i fråga innehåller flera etiska aspekter och överväganden utöver de redan ovan nämnda som bör tas i beaktning. Bland annat är detta ett högst traumatiskt ämne att samtala om för många, oavsett kön. Det gör att det måste behandlas och bearbetas med ytterst respekt. Dock är det mer tillgängligt för oss att behandla uppgifterna eftersom personen i fråga själv har berättat och publicerat informationen. Vi kan med det sagt anta att personen endast publicerat och berättat exakt vad de vill ska vara med och att vi därmed inte går över huvudet på denne och tar med olämplig information som kan komma att skada individen på något sätt. Det är också ett etiskt beslut i sig att studera individer genom en dokumentstudie utan att kunna anpassa sig till ovanstående krav. Det går att argumentera för att det mest etiska hade varit att intervjua personerna själva men som nämnts tidigare är inte detta av relevans för studien.

5. Resultat

I följande avsnitt kommer vi att presentera samt analysera vårt material i förhållande till den valda litteraturen samt teorier. Där likheter och skillnader upplyses för att ge en övergripande bild av ämnet för att kunna besvara frågeställningarna. Avsnittet kommer vara indelat i tre stycken delanalyser eftersom vi har tre frågeställningar att besvara. Vi kommer att besvara varje frågeställning utifrån ett fenomenologiskt perspektiv där männens subjektiva erfarenheter beskrivs och kopplas till deras handlingar. Utöver detta kommer vi även att koppla till Goffmans teori om skam och stigmatisering samt Eva Lundgrens teori om normaliseringsprocessen där det anses vara av relevans.

5.1 Vad var männens upplevelser av att leva i en relation där de blev våldsutsatta av en kvinnlig partner?

Eftersom ämnet vi undersöker cirkulerar kring subjektiva erfarenheter och åsikter så har inte alla männen svarat likadant angående hur det är att leva som våldsutsatt i en våldsam relation. Men efter att vi kodat och tematiserat innehållet kan vi se likheter och skillnader som presenteras nedan. Vi strävar efter att få en helhetsbild och en övergripande syn, därför anser vi att det är lämpligt att anta ett kronologiskt perspektiv. Underrubrikerna kommer därmed vara: *relationen under våldet & processen ut ur relationen*.

5.1.1 Relationen under våldet

Denna del av analysen kommer framförallt att kopplas till temat *hur det är att leva i relationen* men även *typ av våld*. Ett genomgående mönster för de flesta dokument vi tog del av handlade om en konstant fruktan för sin partner under relationens gång som tog uttryck på olika sätt. De ansåg att det var skrämmande hur deras partner var labil och ändrade humör väldigt snabbt över små ting. Detta resulterade i en konstant osäkerhet om hur och när våldet skulle utövas. För att undvika detta började männen bortse från sina egna viljor, åsikter samt känslor och därmed gjorde allt de kunde för att undvika att göra sin partner upprörd. Detta kunde visa sig genom att de fick be om ursäkt trots att de inte hade gjort fel eller genom att erbjuda en fredsgåva endast för att lugna deras partners humör och inte eskalera våldet. Ingen visste hur långt våldet kunde gå och detta fenomen kommer presenteras i nedanstående citat:

[...She just kept punching me in the head and I just put my hands up like that...No because I was too much scared that it got into a fight that she might lash out even worse so I just thought I'd let just crack on] (True crime central, min 22:45 & framåt).

[The longer you live in fear, the more difficult it becomes to escape this type of relationship. By fear, I am not talking about this relationship becoming physically violent, but more about the manner in which your thinking has changed through years of abuse. You have a constant fear that your partner may leave you as you have become so used to their behaviour you look at it as normal. Your abuser will be in the mindset 'I will manipulate you into satisfying my needs, but if you want me to fulfil any of yours, I will point out how selfish you are'] (W.Rothman, s.37).

Ovanstående citat kan kopplas till normaliseringsprocessen och latent våld. Våldet eskalerar stegvis och båda parterna i relationen utvecklar strategier men på olika sätt. Förövarens strategier kretsar kring att få kontroll och en ökad makt medan offrets strategier kretsar kring anpassning för att göra så kallat "rätt" och därmed undvika våldet. Detta speglas i Khaders (2022) artikel där han menar att kvinnors motiv bakom våld är att få mer makt och frigöra sig från den patriarkala strukturen. Våld blir då en viktig faktor som bidrar till att individen i fråga får mer makt och kan därefter få den kontroll de söker. Det latent våldet tvingar offret att anpassa sig och uttryckligen behöver "tassa på tå". Det syns oftast inte för utomstående men offret känner igen alla signaler och förstår dess innebörd. En annan strategi som är vanlig är att förövaren växlar mellan våld och värme för att uppnå en emotionell beroendeställning till förövaren som våldsutsatt. Offret försöker hålla kvar vid de tillfällen då värmen har förekommit samt då känslan av kärlek uppstår för att normalisera de gånger då våldet förekommer. På så sätt kan offret hitta anledningar att

stanna kvar och samtidigt känna känslan av att det är så kallat normalt i relationen (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.27-39). I ovanstående citat porträtteras en tydlig bild av våldet samt normaliseringsprocessen som skribenterna belyser. Männen uttrycker att de har normaliserat våldet men att de samtidigt lever i en konstant fruktan och försvarsposition eftersom de inte kan förutspå vad som kommer närmast om de inte tillfredsställer sin partner på "rätt" sätt. De försöker behålla lugnet i hushållet och gör därmed vad som helst för att inte eskalera våldet av fruktan och rädsla.

Ett annat genomgående mönster vi kunde hitta i samtliga dokument var faktumet att mannens vilja och känslor inte var av värde. Om saker och ting inte var viktiga för henne, alltså deras kvinnliga partner, så var det inte viktigt för honom eller relationen i helhet. Exempel på detta skulle vara alla aktiviteter, intressen och människor som männen hade i sitt liv innan de träffade sin partner. Under relationens gång kunde de inte fortsätta på grund av att deras partner förhindrade det på olika sätt. Kvinnorna satte stopp för all umgänge och aktiviteter som männen hade sedan innan eftersom att det inte gynnade eller var av intresse för kvinnorna. Detta fenomen kommer visas i följande citat:

[Months after the funeral, I put the pieces of this particular lesson and gained an important insight in the mind of an abuser. It wasn't so much that she wanted me to avoid my mother's funeral ... She was trying desperately to prevent me from seeing my brothers and their families. She was doing everything she could — short of standing in front of my car — to isolate me and prevent me from making a trip that would remind me of the familial ties she'd successfully severed many years before.] (B.Fette, s. 71f).

[It is a pattern of behaviour on their part that digs so deep into your being that you eventually forget who you are, and come to believe that the only function you have is to please your abuser. This form of abuse consists mainly of

verbal innuendos that are layered on you and includes the repetition of incidents within your relationship such as humiliation, threats and even their favourite, the silent treatment. It is a power game, and your abuser will attempt to mould you into becoming the person they want you to be; someone who is there for the sole purpose to satisfy whatever need they may have] (W.Rothman, s.6).

Ovanstående citat speglar den kontrollerande gränsmarkering och den isolerande delen av normaliseringsprocessen. Förövaren vill isolera den våldsutsatta för att kunna maximera sin kontroll och påverkan på offret utan utomståendes inverkan då detta kan hjälpa offret se varningssignaler. Gränsmarkering och isolering är en grundläggande faktor i våldets normaliseringsprocess, och för att sakta men säkert isolera offret så inleder förövaren med en kontrollerad gränsmarkering. Detta innebär att offret måste följa gränser och regler som förövaren på egen hand har implementerat. Gränserna är grundade i förövarens vilja och dennes värderingar, offrets värderingar och åsikter kommer alltid att bortses från. Detta ger förövaren makten att påbörja isoleringen i form av att denne indirekt tvingar offret att bryta kontakten med vänner, familj och kollegor. Vilket i sin tur resulterar i att offrets tillit till omgivningen sakta minskar och förövaren kan manipulera och kontrollera offret enklare (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.30). Detta är ett genomgående tema i ovanstående citat, alla kvinnor visar på olika sätt hur de bestämmer och implementerar gränser som endast de får kontrollera. Konsekvenserna av detta som går att se i dokumenten blev att männen inte kunde behålla en god kontakt med vänner men framförallt familj.

5.1.2 Processen ut ur relationen

Denna del av analysen kommer framförallt att kopplas till temat *anledning att inte lämna* samt *typ av våld*. Samtliga män kände tillslut att det var nödvändigt att lämna relationen, vissa hade känt det länge men hade svårigheter på olika sätt att ta sig ur. Därmed såg också processen att lämna olika ut för varje individ. Vissa sökte sig till myndigheter för att de ansåg sig behöva laglig hjälp för att bryta kontakten och vissa sökte sig till frivilligorganisationer för att få emotionell stöttning att lämna på egen hand. Även då fick de inte tillräckligt med stöd. Detta

diskuterar även Enakele (2019) som menar att många män själva inte har kunskap eller vetskap om vilket stöd som finns i deras omgivning, detta blir svårare att göra för en individ som dessutom inte har vetskap om att den utsätts för våld. Khan och Arendse (2022) belyste detta i sin artikel och menade att bristen av könsneutrala insatser resulterar i att män stannar i våldsamma relationer. Myndigheter och organisationer har inte tillräckligt med kunskap om män som är våldsutsatta vilket försvårade situationen för männen i vår valda empiri. Det var ingen som kunde lämna relationen helt på egen hand och detta var en likhet vi kunde identifiera mellan samtliga dokument. Männen skriver att alla tidigare försök till att lämna relationen hade resulterat i repetitiva "misslyckanden". Även detta fenomen var en likhet vi kunde urskilja mellan alla dokument. Vägen ut var krokig, fram och tillbaka och det kunde ta flera försök innan de lyckades. Vissa män ville lämna och hade bestämt sig men det fanns hinder såsom barn eller ekonomi som försvårade situationen. Många hade svårt att lämna eftersom de blev emotionellt manipulerade av sina förövare när de väl hade uttryckt att de skulle lämna. Förövaren uttryckte vad mannen ville höra under hela relationen för att de skulle stanna, nämligen att detta aldrig skulle hända igen. Förövarna lovade olika saker beroende på hur deras relation såg ut, vilket var en olikhet vi kunde identifiera. Samtidigt var likheten att alla lovade exakt vad deras emotionellt utpressade och ostabila partner behövde höra för att kunna stanna i relationen. Detta kommer visas på olika sätt i nedanstående citat:

[Then she told me to leave her. To move out and then she would stop working and I'd have to pay for everything. More emotional blackmail. I feel so trapped and abused by this mental case who is supposed to be my wife. I have thought about leaving but I am really worried if I do leave that she will not be able to cope and will harm the children even more that what happens when I am there. I need to protect them.](J.Mackie, s.65).

[Society imposes — and society accepts — images of masculinity that do not facilitate a process whereby men can

be open to seeking emotional support in the face of domestic abuse. Socially constructed attitudes characterise men as being strong, dominant, tough, and even aggressive and violent. Such are not the descriptors of a person who would fall victim to domestic abuse, and certainly not those of a person who would seek support for that experience]. (B.Fette, s. 10f).

Ovanstående citat kan kopplas till begreppen skam och stigmatisering enligt Goffman. Som redan nämnt så är det styrande mekanismer såsom normer från samhället och tillhörande skamkänslor som styr hur vi framställer oss inför andra i sociala interaktioner. Vi vill därmed även dölja ämnen som kan vara stigmatiserande av omvärlden (Goffman, 2021, s.37). Stigmatiseringen i detta fall går att se ur citaten då det uttrycks hur en man bör vara enligt sociala stereotypiska normer. Det går också att se hur männens känsla av skam uppstår när de inte kan nå upp till dessa normer genom att vara våldsutsatt av sin kvinnliga partner enligt maskulinitetsteorin (Connell, 2013, 116-117). Vidare går det att se hur skammen leder till att de inte söker hjälp eller lämnar eftersom de hellre gömmer sitt sanna jag och livssituation än att visas upp som "svaga" eller "våldsutsatta". Gateri, Ondicho och Karimi (2021) diskuterade denna maskulinitetsnorm i sin artikel, skribenterna menar på att samhället måste ta anmälningar från våldsutsatta män på allvar. Normen om att en man inte kan vara våldsutsatt försvårar situationen för båda parter, alltså att männen inte vågar söka hjälp men även för organisationer som inte har tillräckligt med kunskap om vilka insatser som behövs.

Ovanstående citat kan också kopplas till normaliseringsprocessen på så sätt att kvinnorna försöker hindra separationen på olika sätt genom separationsvåld. Vissa använder hot om vad som komma skall ifall mannen lämnar, andra växlar till värme samt ber om förlåtelse för att den utsatta ska stanna och med det sagt återfå kontrollen över situationen. Kvinnan använder sig av separationsvåldet på olika sätt för att straffa eller hindra sin partner från att lämna (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.30-40). Detta ser vi i ovanstående citat då kvinnorna antingen verbalt manipulerar samt lovar med sin värme att allting ska ordna sig. Förövaren ska ändra sig och aldrig utöva våld igen eller liknande. Vilket är precis vad mannen vill höra och blir därmed ställd i ett emotionellt dilemma och beroendeställning. Vi kunde även se förekomst av hot och mer våld

ifall offret lämnade där barnen kunde råka illa ut som konsekvens. Allt detta kan kopplas till separationsvåldet av dess olika slag och därmed även normaliseringsprocessen.

5.2 Vilka blev följande konsekvenser av att leva i relationen?

Konsekvenserna av relationen ser olika ut och vi kunde identifiera likheter men även skillnader mellan de olika dokumenten. Temat i fokus för denna del av analysen kommer att vara *konsekvenser av våldet* och *skam*. Vissa av männen såg ingen väg ut ur relationen av olika anledningar och kunde därav skada sig själva för att rikta smärtan åt ett annat håll. På så sätt kunde de utstå och glömma för stunden vad de stod ut med i vardagslivet av sina förövare. Vissa började själva utöva våld, något de aldrig gjort innan. Andra började bruka distraherande medel såsom medicin och alkohol för att de inte kunde hantera hemsituationen och behövde distraheras eller lugnas psykiskt. I extrema fall tog vissa män steget längre vilket ledde till konsekvenser såsom självmordsförsök. Följande citat nedan illustrerar detta:

[I felt shame that I resorted to smoking, heavy drinking, and misuse of prescription painkillers myself (the irony!) to numb myself and survive one more day. And one more. And one more ... To escape domestic abuse it is essential that you speak up and tell your story but shame is a muzzle that forces you to keep your mouth shut] (B.Fette, s.140f).

[For those of you involved with an emotional abuser over a period of time, it is tough not to take on some of their behaviour as a defence. It is perfectly normal that you will reach a level of frustration with your partner's behaviour and that your anger will boil over. You will start using the same tactics you are experiencing in the hope that they can see 'what it feels like'] (W.Rothman, s.67).

Ovanstående citat kan kopplas till Goffmans teori om skam och stigmatisering på så sätt att en känner sig oduglig, oönskad och djupt misskrediterade när man blir stigmatiserad för att inte passa in i de mönster och sociala normer, och därmed blir även identiteten ifrågasatt (Goffman, 2011, s.9-12). I detta fall är den sociala identiteten att vara *man eller manlig*. Dessa män känner inte att de uppfyller kraven för hur en man ska vara enligt normen vilket ger en sämre självkänsla, en känsla av att de är värdelösa men framförallt skamsna. Skammen kunde bero på olika anledningar men var ofta kopplad till stigmatiseringen av att inte vara *manlig* nog och kunna stå upp för sig själv gentemot sin kvinnliga förövare. I vissa fall var det skammen i sig som hindrade männen från att ta sig ur relationen, söka hjälp och våga prata om sitt mående, vad skulle andra utomstående säga? De stannade alltså hellre kvar med sina förövare än att stigmatiseras av omvärlden och därmed känna skam, oduglighet, inte bra nog och liknande över sin situation. Detta representerar den starka påverkan stigmatisering och skam har på en individ där de hellre väljer våld än att bli sedd och uppfattad utom sin kategori som *man* av omvärlden.

Därmed låter de ingen in i de bakre regionerna där våldet sker utan de upprätthåller sin förväntade roll i de främre regionerna, alltså individer i sociala sammanhang (Goffman, 2021, s.31-35). Det är så pass viktigt att upprätthålla rollen som man i de främre regionerna där vi interagerar med andra i sociala sammanhang så att många lider i tystnad i de bakre regionerna ensamma där ingen kan se. Vilket skulle förklara varför de behöver ta till med andra medel såsom alkohol och droger för att kunna hantera vad som sker i de bakre regionerna. Konsekvenserna av att de främre och bakre regionerna inte stämmer överens, stigmatiseringen, skammen som uppstår samt tystnaden som inte får brytas på grund av lojalitet till rollen, leder till att det blir för mycket och ohanterbart som går att se enligt ovanstående citat.

Gateri, Ondicho och Karimi (2021) belyste hur män som hade osunda alkoholvanor i större utsträckning blev våldsutsatta av sin partner. Detta försvårar diskursen ytterligare då vissa män brukar substanser och alkohol för att hantera våldet, och kan därför även hamna i en mer utsatt och sårbar position.

5.3 Vilka faktorer bidrog till att männen inte söker hjälp eller lämnar sin relation på egen hand?

Det var många olika faktorer som bidrog till, och påverkade männens beslut att lämna/stanna kvar så länge som de gjorde. Tillslut lyckades alla männen lämna sin relation och något som

diskuterades bland alla var anledningar samt faktorer som bidrog till att de inte sökte hjälp eller lämnade på egen hand tidigare. Detta avsnitt kommer alltså att fokusera på de faktorer som bidrog till att de inte lämnade relationen, temat som är i fokus är *anledning att inte lämna, typ av våld och skam*. Några av männen stannade kvar i relationen på grund av sina barn och familj då de fruktade att deras kvinnor skulle bli mer aggressiva samt våldsamma mot barnen. Andra menade att det skulle vara svårt för dem att få vårdnad över barnen om detta gick vidare till rättegång, speciellt när det redan är svårt för en man att bevisa att han blivit utsatt för våld av en kvinna. Våldet är inte lika synligt utifrån juridiska aspekter. Många av männen hade väldigt lågt självförtroende och många tvivlade på sitt eget omdöme. Det var också vanligt att många inte lämnade på grund av ekonomiska skäl, deras kvinnliga partners hade kontroll över ekonomin och hotade med att ta alla deras tillgångar om männen lämnar. En ytterligare faktor som påverkade detta var deras repetitiva försök till att lämna relationen, detta resulterade i att de fyra männen i dokumenten tappade självförtroendet, deras självkänsla försvagades och de orkade helt enkelt inte kämpa. Som tidigare diskuterats var även skam och stigmatisering en bidragande faktor till att de inte lämnar, våldets normaliseringsprocess resulterade även i att gränserna blev otydliga efter ett tag. Nästan allt var så normaliserat att männen inte förstod att de var våldsutsatta. Till sist var det även mycket känslor och emotioner som höll männen tillbaka från att söka hjälp, detta grundar sig i att dem hade så starka emotionella kopplingar till sina kvinnliga partners. I följande citat presenteras detta tema genomgående:

[Of the myriad reasons victims choose to stay in abusive environments, the presence of children is possibly the strongest motivator, though the fact doesn't always make it a valid one... Sybil understood that quite well, which explains her ironclad control of the finances; by creating a deep hole of debt, she trapped Nick and me in it. It's also why, I suspected she bullied me into inaction by threatening to "take every penny" if I pursued the divorce route. Though I viewed her confidence as delusional at that time, a part of me had no idea how I would fare in court law, and years of low self-esteem

left me with very little confidence in my chances] (B.Fette, s.127f).

[Mentally you are going to struggle for a very long time after you break off your relationship. Due to the mental state you find yourself in at the point of walking away, your first thoughts are going to be to convince yourself that things will get better. If that doesn't keep you in the relationship, then the fear of what your partner may do in retribution for you leaving will be clincher, This happened too many times for me to be able to count] (W.Rothman, s. 79).

Ovanstående citat kan kopplas till teorin normaliseringsprocessen och mer specifikt internalisering där den våldsutsatta tar över värderingar från våldsutövaren som en strategi att undvika våldet och därmed suddas gränserna ut för vad som är okej respektive inte. Den våldsutsatte kommer tillslut anse sig förtjäna det och tappa sin självkänsla. Detta sker genom kontrollmekanismer som exempelvis isolering, växling mellan våld och värme samt kontrollerande gränsmarkeringar (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.28). Detta syns genomgående i alla dokument då de med tiden tappade sin självkänsla och respekt. Det i sin tur ledde till att dessa gränser för vad som är okej också suddades ut vilket gjorde självaste processen att lämna mycket svårare. Vilket uttrycks på olika sätt inom citaten som att de tillåter sig bli mobbade eller att de numera ser sig själva som ett skal av vad de brukade vara en gång i tiden innan de hamnade i den våldsamma relationen. Främst handlar dessa saker om kontrollerande gränsmarkeringar enligt ovanstående men som utvecklas till mer våld av flera slag med tiden i enlighet med normaliseringsprocessen. Efter att ha utstått våld av olika slag i flera år kan det vara svårt att se när det är dags att bryta upp. Hur bryter en upp relationen som nästan alltid sett ut såhär och vad var skillnaden från igår? Detta kan vara svårt att urskilja då den våldsutsatta som sagt internaliserats i tankarna kring våldets normalitetsgrad. Svårigheten att urskilja vad som är internaliserats av våldsutövaren återspeglas i ovanstående citat och kopplas till deras nedsatta psykiska mående som en konsekvens.

Ett vidare argument inom normaliseringsprocessen är det emotionella traumatiska band som utvecklas på grund av normaliseringsprocessen och av att leva i en våldsam relation. Under relationen utvecklas, genom normaliseringsprocessen, ett emotionellt band som binder offret till förövaren väldigt starkt och därmed försvårar processen att lämna. Banden grundar sig i den maktobalans som finns i relationen samt de övergrepp av olika slag som förekommer. Dessa band kan grunda sig i bland annat kärlek, hat, rädsla, skuld, medlidande samt hopp om förändring gentemot sin förövare (Sinisalo & Moser Hällen, 2018, s.31-32). Alla band återspeglas inte i citaten ovan men vissa uttrycker bland annat att de känner rädsla över vad som ska komma närmast ifall de lämnar. Rädslan kunde handla om vad som skulle hända med barnen, att ingen skulle tro på mannen som anmälde, vad som skulle ske efter en separation eller hur det skulle gå ekonomiskt av olika anledningar. Även om rädsla är vad som främst presenteras ovan kunde vi se i dokumenten överlag att det fanns andra tydliga band såsom kärlek och medlidande. Det var förövaren som började skuldbelägga offret så fort de skulle lämna och det var också då de lovade att de skulle förändra sig för att relationen skulle fungera. Därmed väcktes bandet riktat mot kärlek och medlidande eftersom de var allt offret ville höra innerst inne. Detta kan då kopplas till växling mellan värme och kärlek enligt normaliseringsprocessen och därmed stärker det emotionella traumatiska bandet. Det i sig försvårar ytterligare ett försök att lämna då bandet har stärkts. Det kunde också handla om skuld och medlidande då vissa argument kunde gälla hur förövaren skulle klara sig ekonomiskt efter en separation, eller att barnen var en bidragande faktor till att de inte kunde lämna och liknande. På så sätt fanns det många faktorer som bidrog till att det var en enorm svårighet att lämna och ofta hade förövaren en stor inverkan på att det inte gick eller blev svårare för offret.

6. Slutdiskussion

6.1 Resultatet

Syftet med denna studie var att undersöka mäns upplevelser av att vara våldsutsatta av kvinnor, identifiera konsekvenserna av detta våld, samt analysera hinder för att söka hjälp eller lämna relationen, målet är att öka förståelsen för våldets natur och dess påverkan på männen i fråga.

Resultatet visar att männen upplever det som utmanande och väldigt emotionellt samt fysiskt krävande att leva i en våldsam relation. Våldet har normaliserats till den grad att de lever i en konstant fruktan samtidigt som de lever i en försvarsposition, detta har under en längre tid haft en signifikant påverkan på deras självförtroende och psykisk hälsa. Många beskrev hur de fick leva med att konstant underkasta sig själva, sina åsikter samt viljor. Största prioriteringen var alltid att se till så att deras kvinnliga partners var nöjda. Våldet varierade för de olika männen, såsom fysiskt, psykiskt, verbalt, ekonomiskt, emotionellt och sexuellt. Ibland förekom det även att kvinnorna utövade våld mot sina barn eller mot sig själv för att få männen att känna skuld.

Konsekvenserna av att leva i en våldsam relation blev att de isolerades från omvärlden såsom familj, vänner och kollegor. Denna isolering och en vardag med konstant stress och fruktan resulterade i att många brukade alkohol och andra substanser för att hantera smärtan. Männen sökte utlopp för sin ilska, frustration och depression genom att försöka dämpa smärtan. Det var även vanligt att de började tvivla på sig själva och sitt omdöme på grund av att deras självkänsla och självförtroende var lågt efter att ha levt i en våldsam relation. Dessutom har även för att våldets normaliseringsprocess hade suddat ut gränserna för vad som är okej, de gjorde sig bekväma i våldet som att det var en del av vardagen.

Det fanns en rad olika anledningar till att männen inte valde att lämna på egen hand eller söka hjälp. Rädsla och fruktan för att bli stigmatiserad resulterade i att många valde att stanna, männen kände skam och samhällets stigmatisering försvårade situationen. De beskrev att kollegor och myndigheter inte tagit deras anmälningar och oro på allvar. Detta resulterade i att deras motivation och vilja till att få hjälp minskade. Vissa män stannade för sina barn, de var oroliga för barnens säkerhet och att få omvårdnad då kvinnorna hade en social fördel när det kom till rättsliga handlingar. Slutligen var ekonomi också en viktig process i att lämna, många män hade inte råd att skilja sig eller göra slut, deras kvinnliga partners kontrollerade all ekonomi och hotade med att göra mannen hemlös om han lämnade. Det fanns alltså många bidragande

faktorer till att männen hade svårt att lämna relationen och det krävdes många försök innan de lyckades, vilket i sig hade ytterligare en påverkan i processen. Alla fyra män lyckades tillslut.

6.2 Reflektion kring metod

Dokumentanalysen ger oss möjlighet att ta del av rådata från de inblandade aktörerna utan någon inblandning från en annan part som kan påverka vad som sägs respektive inte. Våld i nära relationer är ett väldigt känsligt ämne för många och därför är det betydligt svårare att genomföra intervjuer, dessutom är det sällsynt att män delar med sig av sina erfarenheter av att vara våldsutsatt på grund av samhällets stigmatisering. Därför ansåg vi det lämpligast att genomföra en dokumentanalys istället för den kanske vanligaste insamlingsmetod som används inom kvalitativ forskning, nämligen intervjuer. Däremot finns det god möjlighet att få en mer djupgående förståelse av männens upplevelser om det genomförs intervjuer. Det öppnar upp möjligheten för att förtydliga eventuella funderingar kring det som lästs eller hörs från dokumenten. En alternativ metod för denna studie kan vara intervjuer eftersom resultatet skulle vara liknande med mer djupgående svar och analysmöjligheter. Även intervjuer har nackdelar, exempelvis kan intervjuaren påverka deltagaren på olika sätt. Med det sagt anser vi att den allra bästa metoden för denna sorts studie skulle vara en blandning av dokumentanalys med en kompletterande intervju efteråt.

Valet av teori anser vi är av relevans och vi hade efter diskussion inte valt någon annan för att besvara frågeställningarna. Detta eftersom att vi läste materialet, kodade och tematiserade för att sedan utreda vilken passande teori som kunde appliceras bäst. På så sätt var det redan förutbestämt vilken teori som skulle implementeras bäst. Om vi hade valt en annan teori hade vi endast kommit fram till att det inte fanns många kopplingar och att den inte var av relevans utifrån vad dokumenten utger. Eftersom vi vill belysa ett fenomen för vad det är och utger sig för är det därav inte av värde att problematisera och välja teorier som kanske inte bidrar med mycket till studien förutom att det inte passar in.

6.3 Relevans för socialt arbete

Socialt arbete är ett yrke som är unikt för dess breda klientel, många socialarbetare jobbar med människor från vaggan till graven inom nästan varenda aspekt av ens liv. För att genomföra ett pålitligt och rättssäkert arbete krävs kunskap om alla grupper av människor de bemöter. Som

tidigare diskuterats finns det mycket kunskap om kvinnor som utsätts för våld i nära relationer men som studien diskuterar så finns det inte lika mycket för män. För att nå denna grupp krävs studier kring fenomenet med fokus på mannen som våldsutsatt, endast då kan en tillgodose rätta insatser och stöd. Våld i nära relationer hotar den allmänna folkhälsan och därför bör socialarbetare alltid arbeta aktivt med det, vilket har gjorts. Vi menar nu att arbetet och insatser ska göras för en grupp som ofta glöms bort då normer och sociala aspekter associerar mannen som förövaren.

6.4 Hur denna studie bidrar till kunskapsluckan

Denna studie har ämnat att påvisa männens perspektiv och röst. Baserat på den tidigare forskningen finns det mycket okunskap om män som är våldsutsatta. Detta var något vi konstaterade när vi forskade kring ämnet, det var väldigt sällan det uppmärksammades en bild av mannen som våldsutsatt och kvinnan som förövare. Dessutom var mycket av den forskningen internationell och vi hittade väldigt lite men relativt ny forskning inom detta i den svenska akademien. Vi menar inte att våld i nära relationer är en diskurs som det inte finns kunskap om, vi menar att mannen som våldsutsatt är en diskurs som behöver belysas.

6.5 Framtida forskning

Ett uppreppande beteendemönster vi fann var att männen inte vågade prata om problematiken bakom våld i nära relationer av en kvinnlig förövare vilket i sin tur resulterat i att de inte söker hjälp. Detta leder i sin tur till att det inte finns tillräckligt mer resurser och insatser då det brister i vetskap om vilken typ av stöd som en våldsutsatt man behöver. Vilket i sin tur leder till att problematiken inte får ett lösning utan sluts i en cirkel. Detta behövs hanteras men även förebyggas så att denna typ av våld inte uppstår, kunskap och avstigmatisering blir alltså en viktig faktor för att detta ska lyckas. Det långsiktiga målet med denna studie blir att avstigmatisera denna typ av våld, män ska våga prata om deras erfarenheter om att vara våldsutsatta av kvinnor. Våld bör förebyggas tillsammans, oavsett vilken könstillhörighet en har, detta kräver dock att mäns erfarenheter lyfts så att de kan ges rätt typ av stöd. För framtida studier bör kvinnors motiv bakom våld studeras och därmed skapa en förståelse för deras beteende, varför brukar kvinnor våld?

Referenslista

Litteratur

Boreus, Kristina (2022) *Texter i vardag och samhälle*. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red). Handbok i kvalitativa metoder. Stockholm: Liber AB

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB

Connell, Raewyn (2008) *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos

Eldén, Sara (2021) *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

Fette, Bernie (2020) *Men Don't Talk About It: One man's story of survival and escape from domestic abuse*. Austin: Independently published

Goffman, Erving (2011) *Stigma : den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Norstedts

Goffman, Erving (2021) *Framställning i vardagslivet*. Lund: Studentlitteratur

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna (2012). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur

Lundgren, Eva (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: ROKS

Mackie, James (2018) *It Does Happen to Men: A diary of abuse by a male survivor*. London: Independently published

Rothman, Wayne (2017) *Healing from Emotional Abuse: A Personal Journey through a Toxic Relationship*. New York: Archangel Ink

Silverman, David (2015) *En mycket kortfattad, ganska intressant och någorlunda billig bok om kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur

Sinisalo, Eveliina & Moser Hällen, Linn (2018) Vad är mäns våld mot kvinnor och våld nära relationer teorin. I: Sinisalo, Eveliina & Moser Hällen, Linn (red.) *Våld i nära relationer: socialt arbete i forskning, teori och praktik*. Stockholm: Liber AB

Elektroniska källor

Anisur Rahman, Khan & Najuwa, Arendse (2022) Female perpetrated domestic violence against men and the case for Bangladesh. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 32:4, 519-533. [Hämtad: 2023-11-10]

Brottsförebyggande rådet (2023) *Våld i nära relationer*
<https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html> [Hämtad: 2023-11-10]

Gateri, Alex Muriithi, Ondicho, Tom Gesora & Karimi, Edith (2021) Correlates of Domestic Violence against Men: Qualitative insights from Kenya. *African Journal of Gender, Society & Development*. 10:3, 87-111. [Hämtad: 2023-11-10]

Khadhar, Fawder (2022) Exploring Motivations for Domestic Violence by Women in Saudi Arabia. *Journal of Family Violence*, 37, 355–365. [Hämtad: 2023-11-10]

Kunskapsguiden (2022) *Vad är våld i nära relationer?*
<https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/vald-och-fortryck/vald-i-nara-relationer/vad-ar-vald-i-nara-relationer/> [Hämtad: 2023-11-10]

Nationellt centrum för kvinnofrid (2023) *Vad säger lagen?*
<https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vad-sager-lagen/> [Hämtad: 2023-11-10]

Seun Enakele, Alkauthar (2019) Domestic violence against men: prevalence, implications and consequences. *Socialinis Darbas. Patirtis Ir Metodai*. 24:2, 29-43. [Hämtad: 2023-11-10]

Youtube (2023) Domestic Abuse Survivor Reveals the Horrifying Abuse of His Wife | True Crime Central

https://www.youtube.com/watch?v=OxhrnTyzwcc&ab_channel=TrueCrimeCentral [Hämtad: 2023-11-15]